

Vi skal fortelle våre barn

Taler

Erna Solberg

Dato

26 november 2017

Sted

Universitetets Aula, Oslo

Omstendigheter

75-årsmarkeringen for deportasjonen av norske jøder

1 Kjære alle sammen

Gjennom tusener av år har jøder fortalt om tro, kultur og viktige historier

5 - til hverandre og til kommende generasjoner

med ordene

"Og du skal fortelle dine barn."

10

I dag er vi samlet om én svært viktig historie,

en smertelig sann historie.

15 Vi markerer at det er 75 år siden deportasjonen av norske jøder med D/S Donau.

Denne markeringen er viktig.

20 For den norske hukommelsen,

men også for den norske framtiden.

26. november 1942.

25

På denne mørke novemberdagen for 75 år siden ble over 550 jøder, menn, kvinner, barn, tvunget om bord i Donau og i Monte Rosa II som lå ved

Amerikalinjens kai.

30

Totalt ble 773 jøder deportert under andre verdenskrig, kun 38 overlevde.

Og i løpet av krigsårene ble nesten en tredjedel av den jødiske befolkningen i Norge brutalt drept

35

- fordi de var jøder!

I dag minnes vi dem alle.

40

Det er vondt og ubehagelig.

Det var nazistene som sto bak jødeutryddelsene, som også rammet norske jøder.

Aldri skal vi glemme hva Hitlers regime gjorde mot jødene.

45

Men vi kan med ganske stor sikkerhet slå fast at initiativet til jødeaksjonen i Norge, også ble tatt i Norge

- ikke som et direktiv fra Berlin.

50

Nordmenn var ansvarlige

- og nordmenn var ofre.

55

I 2012 på 70-årsmarkeringen beklaget min forgjenger, statsminister Jens Stoltenberg, på det dypeste at arrestasjoner og deportasjoner av jøder kunne skje på norsk jord.

Det var viktig.

60

Det var riktig.

Og jeg vil gjenta beklagelsen her i dag.

65

Vi må ikke glemme.

Og vi må lære av de feil som er gjort.

70 Nettopp derfor må historier fortelles videre til barn og kommende generasjoner.

Noen viktige historiefortellere og jødiske tidsvitner, som Samuel Steinmann og Julius Paltiel er dessverre gått bort.

75

Men de, og flere andre, har gjort en uvurderlig innsats ved å fortelle hva som skjedde under krigen.

80

Det har bidratt til engasjement mot ideologien, hatet og intoleransen som nazistene sto for.

Av historien har vi lært at vi ikke skal tåle litt antisemittisme.

- Vi skal ikke akseptere noe antisemittisme.

85

Vi skal arbeide mot antisemittisme og andre gruppebaserte fordommer - hele tiden.

90

Minoriteter er ofte utsatte i et samfunn. Deres stilling og situasjon er en termometer for strømninger og tendenser. Derfor skal vi lytte til minoriteter som forteller.

95

Intet menneske, ingen minoritet - skal behøve å leve i frykt her i landet. Det skal være trygt å være jøde i Norge.

100

Regjeringen er bekymret for omfanget av hatefulle ytringer, som rammer mennesker på bakgrunn av kjønn, etnisitet, religion, nedsatt funksjonsevne og seksuell orientering.

Slike ytringer kommer til uttrykk hver dag.

I sosiale medier.

I skolegården.

105

I kommentarfeltene.

Vi skal ikke akseptere at fordommer og hets får spre seg i samfunnet.

110

Regjeringen har tatt grep: Vi har lagt fram en egen handlingsplan mot antisemittisme, en strategi mot hatefulle ytringer - og en handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme

115 Vi skal bryte ned fordommer - og bygge opp kunnskap.

Det er et felles ansvar.

120

Vi må skape et klima hvor alle kan vise hvem de er, og hva de tror på, uten å være redde for hets og trusler.

Vi må skape et klima for ytringer og debatt der alle skal kunne delta uten å bli møtt med hat, hets og trusler - men heller med uenighet og motytringer.

125 Først da blir debatten konstruktiv.

Jeg er også glad for at den jødiske minoriteten i dag er en synlig minoritet som deltar aktivt i samfunnsdebatten.

130 Tidligere rabbiner i Oslo, Michael Melchior, skrev:

"Da nazistene utryddet halve det jødiske samfunnet i Norge, utslettet de samtidig de fleste ledere og lærere."

135 Og han fortsatte:

"Men det lyktes ikke nazistene å utslette pakten og tradisjonene, historiene, bildene og melodiene.

140 De opplevelsene skal vi fortelle våre barn på samme måte som vi har fått dem i arv fra alle generasjoner som kom før oss."

Det er ikke mange tidsvitner igjen som opplevde grusomhetene i annen verdenskrig.

Nå må vi andre gjøre mer.

I dag hviler ansvaret på oss alle.

150

Vi skal fortelle våre barn historiene om undertrykkelse, tvang og vold mot menneskegrupper.

For at det ikke skal gjenta seg.

155

For at ikke nazistiske strømninger skal få fotfeste igjen.

Og vi skal fortelle våre barn om det som skjedde på denne dagen, for 75 år siden.

160

Takk for oppmerksomheten.

Kilde

regjeringen.no

165

Emner

Andre verdenskrig, Antisemittisme, Jøder, Minnetale, Norsk historie

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/vi-skal-fortelle-vare-barn>

170

175

180